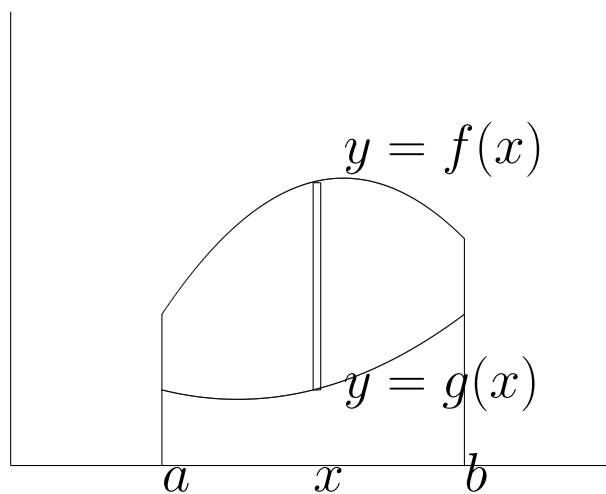

Aanvullingen zwaartepunt

Calculus voor Bouwkunde (2DB03), voor het schakelprogramma

1 Zwaartepunten

In Figuur 1 is getekend het gebied in het x, y -vlak dat begrensd wordt door de grafieken van $y = f(x)$ en $y = g(x)$ en de lijnen $x = a$ en $x = b$, waarbij we aannemen dat op $[a, b]$ geldt $g(x) \leq f(x)$.

Figuur 1

De oppervlakte van dit gebied wordt gegeven door

$$A = \int_a^b (f(x) - g(x)) dx.$$

In dit gebied is een verticale strook getekend op afstand

x van de y -as en met een breedte dx . Onder het *moment* van zo'n strook ten opzichte van de y -as verstaan we de oppervlakte van de strook $\times$ de afstand tot de y -as, dus $x (f(x) - g(x)) dx$. Het *totale moment* van dit gebied ten opzichte van de y -as wordt dan

$$\int_a^b x (f(x) - g(x)) dx.$$

Ook bekijken we het moment ten opzichte van de x -as. Als afstand voor de aangegeven strook tot de x -as nemen we de afstand van het midden van de strook tot de x -as, dus $\frac{1}{2} (f(x) + g(x))$. Het moment van deze strook ten opzicht van de x -as is dan gelijk aan

$$\begin{aligned} \frac{1}{2} (f(x) + g(x)) (f(x) - g(x)) dx = \\ \frac{1}{2} (f(x)^2 - g(x)^2) dx. \end{aligned}$$

Het totale moment van het gebied ten opzichte van de x -as wordt dan gegeven door

$$\int \frac{1}{2} (f(x)^2 - g(x)^2) dx.$$

Het *zwaartepunt* van het gegeven gebied wordt nu gedefinieerd als het punt met coördinaten $(\bar{x}, \bar{y})$ zodat geldt:

$$A \cdot \bar{x} = \text{totale moment ten opzichte van de } y\text{-as}$$

$A \cdot \bar{y} =$ totale moment ten opzichte van de $x - as$.

De coördinaten van het zwaartepunt worden dus gegeven door de volgende uitdrukkingen:

$$\bar{x} = \frac{1}{A} \int_a^b x (f(x) - g(x)) dx$$

$$\bar{y} = \frac{1}{2A} \int_a^b (f(x)^2 - g(x)^2) dx.$$

In het bijzonder als $g(x) = 0$ dan worden de coördinaten van het gebied begrensd door de grafiek van $f(x)$, de x -as en de lijnen $x = a$ en $x = b$ gegeven door:

$$\bar{x} = \frac{1}{A} \int_a^b x f(x) dx$$

$$\bar{y} = \frac{1}{2A} \int_a^b f(x)^2 dx.$$

Opgaven

Bepaal van elk van de volgende gebieden de coördinaten van het zwaartepunt.

1. Het gebied begrensd door de x -as, de grafiek van $f(x) = \sin x$ en $0 \leq x \leq \pi$.
2. Het gebied dat gegeven wordt door $0 \leq y \leq 2 - x^2$.
3. Het gebied dat begrensd wordt door de x -as, de grafiek van $f(x) = \sqrt{R^2 - x^2}$ en $-R \leq x \leq R$.
4. Het gebied dat begrensd wordt door de grafieken van $f(x) = \sqrt{x}$ en $g(x) = x^2$, waarbij $0 \leq x \leq 1$.